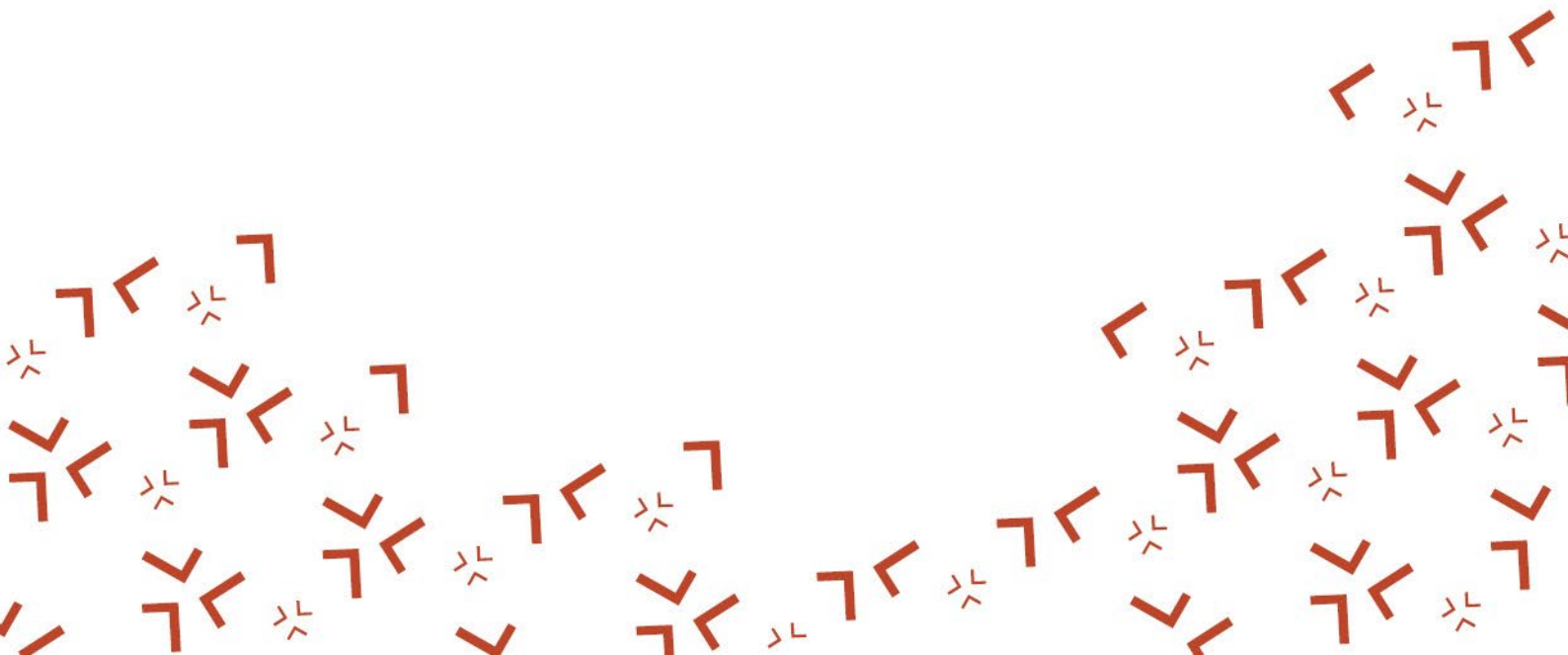


Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Majala, J. & Hjulberg, M. 2021. Nuorten pahoinvointi ilmenee myös väkivaltana. Lapin Kansa 5.3.2021, 30-31.



# Nuorten pahoinvointi ilmenee myös väkivaltana

## NAKÖKULMA

**L**asten ja nuorten väkivaltaisesta käyttäytymisestä ja asennoitumisesta väkivaltaa kohtaan on noussut huoli. Keskusteluja on käyty alaikäisten väkivaltatilanteista ja pahoinpitelyvideoista. Kiusaamis- ja väkivaltatilanteista kuvatut videot leviävät somessa jopa minuuteissa. Asia ei tule aina aikuisten tietoon tai sen tulee viiveellä. Mistä huolestuttava ilmiö kertoo?

Lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarisen mukaan lasten ja nuorten väkivalta ei ole uusi ilmiö, vaan sitä on tapahtunut aina. Väkivalta-videoitten jakaminen somessa on uusi ilmiö, joka on tullut esille viiden vuoden aikana. Ilmiöille tyyppillistä on, etteivät videot aina leviä julkisesti, jolloin leviämiseen on hankala puuttua. Levittämiseen käytetään nuorten suosimia some-ryhmiä.

Pelko ja häpeä liittyvät vahvasti nuorten väkivaltatilanteisiin. Kuva itsestä ja omista rajoista voi alkaa hämärtyä ja epänormaali vaihtuu normaalksi. Kyseessä ovat opitut

käyttäytymisen mallit siitä, miten itseä ja muita kohdellaan. Tilanteissa häpeän tunne, jota tekijän tulisi tuntea, siirtyykin väkivallan, huonon kohtelun tai kiusaamisen uhrille. Uhri voi ajatella, että tapahtuvat ovat hänen syytään.

Lisäksi uhria on voitu uhkailla, että pahempaa on luvassa, jos hän kertoo asiasta jollekin. Aina uhri ei tiedosta, että häneen kohdistuneet teot ovat väärä ja hänen ei tarvitsisi niitä hyväksyä. Tilanteet ovat usein monimutkaisempia kuin olisi vain syy ja seuraus eli tekijä ja uhri. Lisäksi yhtenä piirteenä kiusaamistilanteisiin kuuluu se, että ne tapahtuvat usein porukassa, jolloin väkivalta on yksi tapa saada valtaa ryhmässä.

Aggressiivisen käyttäytymisen taustalla voivat olla puutteelliset sosiaaliset taidot. Tähän liittyy omien tunteiden tunnistaminen ja ilmaiseminen sekä toisten tunteiden ymmärtäminen. Muita keskeisiä asioita ovat toisen vihan tunteiden käsittely, hellien tunteiden ilmaiseminen, pelon hallitseminen ja itsensä palkitseminen. Omien tunteiden käsittelyn ollessa puutteellista nuori voi reagoida yllättävästi ja aggressiivisesti. Väkivaltai-

sen käyttäytymisen ja tunneongelmien taustalla voi olla myös muita tekijöitä, kuten päihteet, mielen-terveysongelmat, käytöshäiriöt ja ympäristötekijät.

**SUOMESSA** toteutetaan joka toinen vuosi kouluterveyskysely. 2019 kyselyyn vastasi noin 155000 peruskoulun 8.- ja 9.-luokkaista sekä lukion ja ammattioppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijaa. Kouluterveyskyselyn mukaan kiusaaminen koulussa on vähentynyt viimeisen 10 vuoden aikana. Kiusatuksi tuleminen on silti yleistä lasten ja nuorten keskuudessa.

On tärkeää huomata, että kiusaamista tapahtuu myös koulun ulkopuolella, kuten somessa. Lähes 36000 lasta ja nuorta on kokenut tullessa kiusatuksi viikoittain tai useammin.

Esille on nostettu huolta siitä, ovatko nuorten mielenterveyspalvelut riittäviä ja saavutettavissa.

Kouluterveyskyselyn 2019 mukaan sadasta suomalaisesta yläkoululaisesta 42,5 prosenttia ei saanut tukea tai apua mielialaan liittyen ammatilliselta, vaikka olisi tarvinnut. Joissakin tapauksissa nuorille riittävä tuki on läheisverkostolta saama tai matalan kynnyksen tuki, kuten koulukuraattoripalvelut.

Kyselyn mukaan 24,6 prosenttia yläkoululaisista on ryhtymätön elämäänsä. Osa nuorista voi todella huonosti, joka näkyy psyykkisi-

nä ongelmina, jopa itsetuhoisuutena. Tilastojen mukaan kolmanneksi yleisin kuolemansyy nuorilla on itsemurha. 2019 itsemurhaan päätyi 109 15–24 vuotiasta.

Kouluterveyskyselyn mukaan joka neljäs nuori on kokenut henkistä ja joka kymmenes fyysistä väkivaltaa vähintään kerran vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten taholta. Yleisin henkisen väkivallan muoto oli loukkaaminen sanallisesti, esimerkiksi hau-

kuminen. Yleisin fyysisen väkivallan muoto oli tarttuminen kiinni niin, että nuoreen sattui.

Nähtäväksi jää, miten korona-vuosi 2020 tulee näyttämään seuraavassa, vuoden 2021 kouluterveyskyselyssä.

**JOHANNA MAJALA**

lehtori

**MERJA HJULBERG**

lehtori, Osallisuus- ja toimintakykyosaamisryhmä, Lapin ammattikorkeakoulun Yhtymäpinnassa nuori-hanke